

עקב (179)

כי לפי פשוטו קשה, מהו לשובע נפשו, הרי הנפש היא רוחנית? אלא הענין, שבאכילה עצמה יש בה צד קדושה, ומצד הקדושה ההיא הנפש שביעה.

ספר "אוצרות התורה"

אין "נְעֻתָהּ" אלא תשובה

נְעֻתָהּ יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מְעַמְךָ (י. יב)

הפסוק הזה מדבר על חזרה בתשובה. כך מובא במדרש (בראשית רבטא כא.ו) על הפסוק (בראשית ד. כב): "ועתה פן ישלח ידו", שמדבר לאחר חטא אדם הראשון: אמר רבי אבא בר כהנא, מלמד שפתח לו הקב"ה לאדם הראשון, פתח של תשובה. ומהיכן למדו זאת? מהמילה "נְעֻתָהּ", ואין "נְעֻתָהּ" אלא לשון תשובה.

שאל הרבי שלום שבדרון זצ"ל, מה הקשר? למה לשון "נְעֻתָהּ" היא לשון תשובה? הוא השיב, כי תשובה צריכים לעשות "נְעֻתָהּ", עכשיו, בלי דחייה. אם באה התעוררות לאדם, לתקן את דרכיו ואת עצמו לטובה, יעשה את השינוי מיד. אם ידחה את חזרתו בתשובה, אם יואמר היום לא נוח לי, מחר או בשבוע הבא אתפנה מכל טרדוטי ואעסוק בתיקון עצמי, אף פעם הוא לא יעשה תשובה. כי תשובה עושים כאן ועכשיו, תכף ומיד. "נְעֻתָהּ" ואין "נְעֻתָהּ" אלא תשובה, ואין תשובה אלא עתה.

ספר "יחי ראובן"

כיסורי אב לבן

כְּאִשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ ה' אֱלֹדִיקָךְ מִיִּסְרֶךָ (ח. ה)

בפסוק זה קיימת בעיה לשונית: "כְּאִשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ", נכתב בלשון עתיד, ואילו "אֱלֹדִיקָךְ מִיִּסְרֶךָ", נכתב בלשון הווה, לכאורה ראוי היה יותר לכתוב: "כאשר מיסר איש... מיסרך", או, "כאשר ייסר... ייסרך". יש לומר: שאב שאינו רוצה להכות את בנו ולהכאיב לו, אולם בכל אופן חפץ לאלפו בינה ודעת, ולגרום לו להיטיב את דרכיו, נוטל בידיו מקל ארוך, מראה אותו לבנו ואומר: הינך רואה את המקל הזה? וכי תרצה להרגישו על גבך? אם לא, התנהג כראוי. לעיתים, הוא אינו מספיק בכך, וגם מכה עם המקל על השולחן. ילדו המבועת מתחיל לבכות, ואבא מזהיר אותו: ראה נא, תן דעתך שלא תצטרך להרגיש זאת ממש על בשרך. כלומר: האב אינו מייסר את הילד בפועל, אלא רק מזהיר אותו מפני יסורים העשויים לבוא עליו, ואומר לו שהוא עלול לייסר אותו אם לא ייטיב את מעלליו.

וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמָעוֹן (ז. יב)

והעיר ה"מאור החיים", למה כתיב תשמעון, היה צריך לומר, תשמעו, עם ו' בסוף התיבה, ולא בנון. וביאר בספר "פרדס מרדכי" על פי מה שפירש הרב ישראל מרוזין במה שאנו אומרים בתפילת יום הכיפורים "כי אתה סלחן לישראל ומוחלן לשבטי ישורון", שהיה לכאורה צריך לומר סולח ומוחל ומאי סלחן ומוחלן. וביאר דאיתא בגמרא (ב"מ לג): על הכתוב (שמות כג.ה) "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וחדלת מעזוב לו עזוב תעזוב עמו", רובץ ולא רבצן, ופירש רש"י, הרגיל בכך. היינו שיש מצוה לעזור לו רק אם החמור שלו רובץ באקראי ולא שיש לו איזה מום ברגל וכל כמה זמן נופל. ולפי זה יוצא מדברי רש"י שהוספת נון בסוף התיבה מורה על דבר שהוא באופן תמידי, ולכן אמרינן סלחן ומחלן, להראות שהשי"ת מוחל לנו העוונות בתמידות. וזה שאמר התורה "וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמָעוֹן", להורות לנו שצריך תמיד לשמוע לקול ה' אלוֹקֵינוּ.

ספר "להתעזר באהבתך"

אוכל רוחני

פִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִתְּיָה הָאָדָם פִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִּי ה' יִתְּיָה הָאָדָם (ג. ח)

ביאר רב חיים מוולוז'ין (רוח חיים פ"ג) בשם רב חיים ויטאל: ידוע כאשר אדם לא אוכל כמה ימים, מת ונשמתו פורחת ממנו. לכאורה צריך להבין מה לנשמה רוחנית ולמאכל גשמי, וכי הנשמה ניזונית מלחם גשמי. ודאי לא! אם כן מה פשר תופעה זו? אלא בשעה שברא הקב"ה את העולם אמר "תוצא הארץ דשא" והוציאה הארץ דשא, וכן כל הבריאה כולה נבראה על ידי מאמר פיו של הקב"ה. וההבל הנוצר מפיו ית"ש נותן כח לדבר ומקיים אותו, ובהעדר השגחתו יתברך, יעדר גם גשמיות הדבר, וכח זה המקיימו הוא רוחני. נמצא כי כל מאכל מורכב משני דברים, גשמי ורוחני, וזה כונת חז"ל שאמרו: "אין לך כל עשב בקרקע שאין לו מלאך ברקיע שאומר לו גדל". והנה כאשר אדם אוכל כל מאכל שהוא, גופו ניזון מגשמיות המאכל, והנשמה ניזונית מרוחניות המאכל היינו הכח המקיימו. וזה שאמר הכתוב "פִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִתְּיָה הָאָדָם פִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִּי ה' יִתְּיָה הָאָדָם"

וכן כתב השל"ה הקדוש וז"ל: כתב ה"ראשית חכמה" האוכל מדברים המותרים ואכילתו לשם שמים, שורה עליו רוח קדושה וטהרה, והנפש נהנית מהאכילה ההיא מצד הקדושה שבה. והיינו "צדיק אוכל לשובע נפשו",

לפיכך אומר משה רבינו: **"פֶּאֶשֶׁר יִסֵּר אִישׁ אֶת בְּנוֹ ה' אֱלוֹקֵיךָ מִיִּסְרָךְ"**, הקב"ה איננו מייסר אתכם באמת, אלא רק מראה לכם את היסורים העלולים לבוא למי שאינו הולך בדרך הישר והטוב.

ספר "ומתוך האור"

וּלְעֲבָדוֹ פָּקֵל לְבַבְכֶם (יא.יג.)

עבודה שהיא בלב זו תפילה (רש"י)

מדוע קרויה התפילה עבודה שהיא בלב. בפשטות אפשר לבאר כיון שעיקר קיום מצות התפילה היא בכוננת הלב, לכן קרויה עבודה שבלב. אך אפשר לפרש עוד: העבד ניכר בשני דברים. האחד, בעשותו את מלאכת אדוניו, השני בהיותו נצרך ונזקק לאדון בכל אשר יפנה. כי על פי הדין יכול האדון לומר לעבדו **"עשה עמי ואיני זנך"**, ואם כי בוודאי מצד היושר והרחמים אין זה מן הראוי לנהוג כן, ועל האדון לתת לעבדו לאכול ובגד ללבוש, מכל מקום אין זו חובה, והעבד נזקק לטוב לבו של אדוניו כדי לקבל את המגיע לו תמורת עבודתו.

כמה הכרת הטוב יהיה לעבד? המכער את זכויותיו המעטות, ואם האדון יאמר לו: כאשר תבוא ותבקש את צרכיך, לא די שאתן לך את מבוקשך, אלא אשלם לך עבור עצם הבקשה, אין ספק שהעבד יעבוד את אדוניו בנפש חפצה ובלב שמח. על כך אמרו חז"ל: **"איזו עבודה שבלב"**, איזו עבודת תיעשה בשמחה ובשלימות, עד שגם הלב חומד וחפץ בעבודה זו, הוי אומר **"זו תפילה"**, כאשר אדם עומד לפני השי"ת ומבקש צרכיו ועוד מקבל על עצם הבקשה, עבודה שכזו בוודאי נעשית במלוא הלב והרצון.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

הכל תלוי בהתחלה

לְדַבֵּר בָּם (יא. ט.)

קטן המתחיל לדבר אביו מלמדו תורה, שיהא תחילת דיבורו בדברי תורה ואם לאו כאילו קוברו (רש"י) צריך להבין, איך יתכן ביטוי כה חריף, **"כאילו קוברו"**, הרי יכול הוא לדבר איתו בדברי תורה, כשיגדיל מעט, וכי לא מצינו כאלו שהתחילו בשלב מאוחר יותר? ביאר **הגאון שמואל שפירא זצ"ל**: חז"ל באו להשמיענו שהכל תלוי בהתחלה, אם בהתחלה בשורשו ידבר אתו בדברי תורה לחנכו ביסוד היסודות לימוד התורה הוא מצמיח בו שורשים טובים ואם אינו מדבר איתו בדברי תורה, הרי הוא כאילו קוברו, משום שמניח לו לצמוח עם שרשים עקומים וממילא הוא מסכן את כל עתידו בחיים, לכן נחשב כאילו קוברו. כמובן שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו יכול להצמיח בן אדם בכל גיל ובכל מצב, אך זה כבר סייעתא דשמיא מיוחדת, אולם את עולמו ברא בטבע שהכל הולך כפי השרשים.

ספר "לתתן עליון"

הלכה: כתב השו"ע (יו"ד סי' רמ"א ס"ג): היה לו קוץ תחוב לאביו לא יוציאנו, שמא יבא לעשות בו חבורה, וכן אם הוא מקיז דם או רופא, לא יקיז דם לאביו אע"פ שמתכוין לרפואה. כתב הפסקים ותשובות (אות ג): אסור לבן לנתח את אביו, לעקור לו שן להוציא קוץ התחוב בבשרו, להוציא ממנו דם לצורך בדיקה, להזריק לו תרופה לתוך הוריד או לתוך בשר, להחדיר לו מחט לשם עירוי נוזלים, לחבוש אותו בתחבושת או בפלסטר אם יש חשש של הוצאת דם על ידי דחיקת הבשר, להעמיד עליו כוסות רוח, וכיוצא בזה. כלל הדבר: כל אופן שיש חשש שיוציא דם יותר ממה שמוכרח אסור לעשות לאביו, ואף אם אין הדם יוצא לחוץ אלא שנצרר הדם בתוך הגוף ונתאדם הבשר, ג"כ אסור.

ספר "פסקים ותשובות"

פתגם: אין אדם נפגע ממה שמתרחש, אלא ממחשבותיו עליו.

ספר "שמחלה"

חקירה: בכור בהמה

דין נתינת לכהן נובע מקדושת הבכור, או דין נפרד. (עיון בלומדות ז)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: בשעת הדחק

הגאון רבי שלום מרדכי, רבה של ברזון בא פעם לשבות שבת אצל הצדיק מטשארקוב. בעת הסעודה התאסף קהל גדול מסביב לשולחן, ומרוב צפיפות ודוחק נשענו רבים על כתפיו של רבי שלום מרדכי. נזף בהם הצדיק: האיך מעיזים הם לדחוק רב גדול כמותו, חייד רבי שלום מרדכי ואמר: אין בכך כלום, בשעת הדחק אפשר לסמוך עלי.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף קנז)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליו, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, רינה בת פיבי. לידה קלה לרינה בת זהרה אנריאת. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים.

לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה

יוסף גרמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון

www.kollel-aixlesbains.fr